

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bármentesen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDÉK

Vegyes tartalmu helyi lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

E. M. K. E.

Midőn egyszer, régen, Bartha Miklós az „Ellenzék“ fényes tollu szerkesztője felvetette az eszmét, hogy jó lenne egy egyletet alakítani, mely a magyar nemzetiségi eszmének tegyen szolgálatot a sok vallású és sok nyelvű erdélyi részekben, — nem talált pártolásra. Ugy gondolkodtak akkor, hogy ha mi mozdulunk, akkor még fokozottabban fog mozdulni a román, a szász, még pedig — s ezt igen természetesnek találták — ellenséges irányban, melynek csak mi fogjuk kárát vallani. *Quia non movere!* e volt jelszava azoknak, kik tétlenségük nyugalmában azt hívték, hogy a poshadás politikája a legjobb politika, melyel a nemzetiségeket meglehet nyugtatni, sőt meg is lehet nyerni a magyar állameszmének.

Egy szép, csendes napon azonban veres plakátok jelentek meg egyes városok, községek falain s meglehetősen kapni igen sok papnál, tanítónál és jegyzőnél is azokat a felhívásokat, melyekben az Irredenta Romana a testvéri szeretet, békes együttélés, vállvetve fejlődés tanaival éppen ellenkezőket prédikált. A proklamációkat szépen összeszedték, némely községbe katonaságot szállásoltak s a storce politikának vége lett. A magyar társadalom megmozdult s megszületett az „Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület“. Nemes versenyben folytak az adakozások, százezrek gyűltek be s az erdélyrészi magyarság belátta, hogy jogos, önvédelmi mozgalmával önmaga iránt oly módon teljesíti kötelességét, hogy nem sérti s nem sértheti a társ nemzetiségek kulturális törekvéseit.

Evek teltek el s ez évek munkájáról, sokszor fényes eredményeiről híven beszámol jelenté-

seiben az EMKE. Tényekkel felel meg az ellene támadóknak, a ketségeskedőknek s e tények mindinkább igazolják fenállásának, terjedésének, fejlesztésének szükségét.

Folyó évi október hó 4-én Maros-Vásárhelyt, a székelység legnevezetesebb székhelyében tartandó közgyűlésén újabb bizonyosságát fogja adni tevékenységének, melynek egyik legkiválóbb alkotása az erdélyrészi Kárpát-egyesület.

Felhívjuk elvarátainkat, hogy vegyenek részt mennél számosabban e közgyűlésen.

Zeyk Dániel orsz. gyűl. képviselő beszámolója.

Alvincz, 1891. szeptember 23-án.

Zeyk Dániel, az alvinczi választókerület köztszékében álló orsz. gyűl. képviselője f. hó 21-én tartá meg Alvinczen beszámolóját. Nevezett nap d. e. 9 órakor a választók tekintélyes része 14 kocsin a község határszéleire ment. Kevésrel ezután érkezett a képviselő ur Csató János kir. tanácsos, Zeyk Gábor, Zeyk Kálmán, Szaláncy Lőrinc, Novák Ferenc kir. tanácsos kíséretében.

Tiszt. Benedek Károly alvinczi ev. ref. lelkész csinos üdvözlő beszédére a képviselő ur meghatottan mondott köszönetet e szíves fogadtatásér, mely után megindult a kocsi hosszú sora. A község háza előtt a kocsirol leszállván, kevés pihenés után egy 5 tagú küldöttség hívta meg a képviselő urat beszámolójának megtartására. Érkezett az eddig szép számmal egybegyűlt választók éljenzéssel fogadták. Időközben, fényes bizonyosság adandó érdeklődésének tek. dr. Magyar Károly ur is megérkezett.

A beszámoló, melyet a választók többször helyesléssel fogadtak, a következőket e eljűk ki:

Nem szándékozik a rendes képviselői beszámoló menetét követve szám és tartalom szerint felsorolni mindazon törvényeket és törvényhozási intézkedéseket, melyeket a folyó parlament 4 ülészakán át hozott. Sőt ezen négy ülészak eredményes történetét sem szándékozik el-

beszélni. Felesleges és időrablónak tartja egy intelligens választó közönség előtt meghozott és részben már életbe is lépett törvények magyarázatába bocsátkozni, mert a mai kulturális s főként a mai sajtó viszonyok magas fejlettsége folytán az ország minden intelligens választója ép oly jól van értesülve a megtörtétekről, mint bármely képviselő, sőt talán azok értékéről, hatásáról elfogulatlanabb ítéletet alkothat magának, mert nincs és nem is volt elfogulatlan ítélete, belátása bizonyos mértékig paralízis, azon többé-kevésbé mindig érvényesülő párt szempontok és behatások által, melyek bizonyos fokig teljesen jogosultak, — de gyakran helyezik a kérdéseket a képviselő előtt hamis világításba, — gyakran kellekénél erősebben érvényesülnek, úgy, hogy az azoktól való szabaddulás nem tartozik a könnyű feladatok közé.

Mellőzven tehát a részleteket, azon nézetének ad kifejezést, hogy a magyar parlamentarizmus csaknem 25 éves történetének 1891. tavaszán egy magában egészét képező 15 éves ciklusa lett bezárva s átadva az elfogulatlan történelem szigorú, de mindig igazságos ítéletének. E korszak fő feladata volt az 1875-ben még nem teljesen consolidált viszonyokat consolidálni és a végveszélyvel fenyegető pénzügyi állapotot csinálni. Ez volt a fusió után megalakult szabadelvű párt célja. Megfelelt-e missiójának? Valósította-e, a hozzákötött reményeket? Beváltotta-e ígérteit a párt és vezérő férfiak? ez a kérdés. Ezen kérdésekre fog feleletet adni a történelem.

És itt egész helyesen és igen szépen fejtegeti, hogy miket fog s kell hogy tekintetbe vegyen a hamisítatlan történelem, mely fejtegetést legnagyobb sajnálatomra nem közölhetek nem lévén hely szűkterű lapunkban, hanem ezt mellőzve áttérek képviselőnknek a közigazgatás államosításában elfoglalt álláspontjának ecsetelésére.

1891. márc 17-én az új miniszterelnök kabinetje élén megjelent a képviselő-házban s bevezető beszédjében, a reformok egész sorozatát helyezte kilátásba, első sorban a közigazgatás reformját, melyet az állami adminisztráció alapján annak minden atributeumaival ígért megvalósítani, úgy azonban, hogy a megyék önkormányzati, ellenőrzési stb. jogai a legmesszebb menő intézkedések által legyenek biztosítva.

Az ígért javaslatra nem sokáig kellett várakozni,

TÁRCA.

Abrudbánya és Zalatna szomorú napjai 1848 és 1849-ben.

(Folytatás.)

II.

Hatvani őrnagy expedíciója, és Abrudbánya elpusztulása 1849. május 10-én.

Sulucz, ki a két egyén jellemét jól ismerte, teljeséggel biadni nem akarta; de miután az egész Sulucz család és minden ott levő menekültek elpusztításával fenyegetőztek, Drágos a picéből, hová rejtőzve volt, kijött, inkább önmagát akarván feláldozni, sem mint az ő jóltevőit és egy esomó ártatlan embert.

A pinczéből kijöven, felvitték a szobákba, onnan vissza azon ürügy alatt, hogy Jankuhoz viszik. Mihelyst kiléptek a folyosóra Puta és Jancsi azonnal elkezdették gyűrűiből, orájából és egyéb értékes portékájából kivételtetni úgy, hogy mire az udvarra értek, már semmi értékes portéka nala nem volt, ekkor a láncakkal felfegyverzett parasztság dühének engédtek át.

Körülbelül 10—12 láncsaütést mértek rá a mig elcselt, aztán ott kapott még néhány vágást; végül kivonszolták az utcára, hol huzamos ideig minden arra elmenő láncsás bele-bele vágott, míg nem a szomszéd kertbe bevettették, a hol nyugszik teste máig is eltemetve.

Ez volt Drágos Jánosnak a vége, a ki magát igazán a hazájáért áldozta fel. Béke lengjen porai felett!

A mi portékát az oláhok elrabolták, azt a magyaroktól elvett igás marhákra, vagy az általok e végre hozottakra rakták s a velők jött öregek és nők által haza küldötték; a mit pedig hirtelen el nem küldhettek, azt

a magyar házak környezetéből eltávolították, többnyire a mezőre hordták ki.

Említve vala fennebb, hogy Tobias lelkésznel és Sulucz Simonnál mintegy 300 magyar lett menedéket, de még itt sem maradhattak biztonságba, a népvetők parancsára háromszor indították őket kevés fedezet alatt, Topánfalva felé; de mindannyiszor egy-egy szembejövő vad csoport visszariasztá előbbi helyökre.

Megkísérelték az erdősfári szállásba szorítani be; de itt még rosszabb volt állapotjuk, mert az utcára néző ablakok alatt fekvőkn, többször belöttek azokon az — ugy-szolva — egymás hátán álló menekültekre.

Innen is elkelelt vonulniok. Egy része jó szerencsére elszéledett s annak nagyobb része a nép düh áldozata lett; a más rész, a mely beférhetett visszahuzódott az előbb említett két helyre.

Ezen menekültek egy része az Axenti seregének fedezete alatt (állítólagos k. határór hadnagy Munzath Albert pártfogolása mellett) elvonult Zalatnára.

Rablás és gyilkolás végreléven hajtra, 9 óra tájt kezdették a magyar házakat gyujtogatni és gyujtogattak egész estig; mert, bár minden épület zsinddal fedve az aznapi nagy esőben annyira megázott, miként 5—6-szor kellett egy-egy épületnek tüzet adni, a mig az lángba borult.

A Hatvanival kivonult magyarság egy hétig tanyázott Brádon. Május 16-án felszólítja őket Hatvani, hogy a kinek kedve lenne elmaradt családtagjait felkeresni, csatlakozzék a második expedícióhoz.

Brádon létünk alatt a város sorsáról majd semmitsem tudhatánk meg, bárha az őrnagy kómekeket küldött oda, bárha egy pár napig még mindig szállingóztak menekültek Abrudbányáról. Az egész, a mit velünk tudattak, annyi volt, hogy egy pár embert megöltek, a városban raboltak és hogy egy ház a város végén elégett.

Sok volt a felemás ember ott, 180 fegyverfogható magyar közül egy-kettő ha volt olyan, kinek valakije vissza ne maradt volna. Ki ne vágyott volna hát, övéinek sorsát megtudni? ki ne áldozta volna fel életét, csak hogy az életben lévők megmentésében segítsen. Azért mindazok, kiknek valakijök hiányzott és a kiknek jó emberei nem menekültek, hajlandóságot mutattak résztvenni az expedícióban.

Május 17-én megindult a sereg, megerősödvé egy század székely, egy század halálfejes katona és egy ágyuval.

Aznap éjjel a Vulkán nevű szikla alatt háltunk s csak másnap vonultunk be Abrudbányára, mindenütt az utat úgy választva, (a hegyek ormain) hogy az oláh tábor meglepni ne tudjon.

18-án d. u. 3 óra tájt szerencsésen beérkeztek a városba.

Lehet képzelmű fájdalomukat a visszatért menekülteknek mikor a várost feldulva látták, mikor övéikről — ha csakugyan még életben maradt valaki, — hosszas tudakozódás után voltak képesek valamit hallani, s még hosszabb keresés után valamely oláh háznál, minden segélyforrásból kiapadva, — reagok akadni, ellehet képzelnit azt a fájó örömet, a mit az egymással találkozáskor éretek azok, kiknek családják egy része a vak düh áldozata lett.

Az első öldöklésből sokan menekültek, mert bár megvolt tiltva, sőt esküvel volt kötelezve az oláhság, egyetlen magyarnak sem kegyelmezni, egyetlen magyart is a házába befogadni; voltak mégis többen olyanok, a kik jó emberüket, szomszédjaikat házukba fogadták jó lelkeséggel, de olyanok is, kiknek házába a pénz vezette be a szerencsétlen magyart.

Fájdalom azonban, hogy a második kivonulás alkalmával azoknak nagy része elpusztult.

egy rövid év leforgása alatt a javaslat a ház asztalán felelt; fájdalom azonban, nem találkozott azon jó fogadtatásban, mint azt előre számították az irányadó körök. Mindjárt első tekintetre megdöbbenést szült, mert az ígéretnak csak egyik része volt beváltva. Az államosítással feltétlen kapcsolatos központosítás behozataláról, a bürokratikus szervezet aprólékos intézkedéseiről igen részletes rendelkezések foglaltak benne, de az önkormányzat fejlesztéséről, új alakbani kormányzati garanciák felállításáról, a javaslat szerkesztői megelégedezni látszottak ha csak azokat a számos feltételes jogokat nem fogadjuk el biztosítékul, melyek azonban alig tekinthetők biztosítéknak, mivel nélkülözik az önálló intézkedés jogát.

A javaslat további sorsa, a hosszú bizottsági tárgyalások s a rá következő 70 napos parlamenti küzdelem ösmeretes.

Ezután felemlíti, hogy már ismeretek nézete a közigazgatásról, mert ugymond: egyike voltam azon kevés képr. jelölteknek, kik már programjokban jelezték a kérdésben elfoglalandó álláspontjaikat, már akkor kifejtettem hogy én municipális adminisztratív híve vagyok, már akkor előadtam az okokat, melyek engem ezen álláspont elfoglalására bírtak. Ezen állásponton állok ma is s mindazon tanulmányok, melyeket e kérdés körül tettem, csak mindinkább megérlelik azon meggyőződést bennem, hogy Magyarországon a közigazgatás központosítása feltétlenül eszközölnöd s a központi kormány a közigazgatással szemben csak a szigorú ellenőrző, a felügyelő szerepét kell, hogy játssa és magát a közigazgatás tényleges kezelését rá kell hogy bizza a társadalom egyes politikailag szervezett testületeire a megyére, a községre, a városokra.

Beszédének további részében kérdéseket tesz fel s azokra felel is, hogy véleménye, felfogása szerint hogy volna a legjobb s mikor, mely esetben lehetne a kívánt célt elérni? Kiejtve igen részletesen azon okokat melyek álláspontján való megmaradására bírták, így végzi:

„Ezek voltak azon okok, melyeknek komoly tanulmányozása után arra határoztam el magamat, hogy a javaslatl szemben állást foglaljak s melyek lehetetlenné tették, hogy szavazatommal a javaslatnak törvény erőre emeléséhez járuljak. A szabadlévő párt a javaslatot párt és cabinet kérdésé jelentvén ki; le kellett vonnom a consequentiát s ki kellett lépnem a párt köztelékéből, ha csak komoly és erős meggyőződésem nem akartam a párt fejelemnek alávetni. Kötelességemnek ismertem eljönni s ezt Önöknek t. Uraim elmondani. Kérem ítéletüket!

Az ismételve feljúló éljenezés csillapulta után Batta Bertalan emel szót. Köszönetet mond a képviselőnek a szíves megjelenésért. Magatartása felől az ítélet ki van mondva — ugymond — a választók helyeslése s éljenezése által.

Délután 1 órakor 60 terítékű ebéd volt, melyen szokás szerint leköszöntőkben nem volt hiány. Késő délutánra fordult már az idő, midőn szeretett vendégeink körünk-ből eltávoztak

Székely Lehel.

Már a második napon megtámadták az oláhok a várost, és folyt a csata szünet nélkül egész napon és egész éjszakán, a nélkül, hogy a győzelem valamely részre hajlott volna

Harmadik nap reggelén, — látván Hátvani, hogy állását megtartani teljes lehetetlen, — a kivonulást elrendeli; azonban a kivételnél egybefogással minden elront! Ugyanis: nem tartván a meredek hegyek között (Mihelyeán át) szűkvölgyeken keresztül vívó utat Brad felé elég biztosnak, a menetet Zálathna felé indítja, — a helyett azonban, hogy gyorsan folytatná útját, a város végén levő szabadmezőn. 3 óra hosszat tartja fenn a katonaságot, a gyalogszeret és szekérre rakott menekülőket és időt hágy az ellenségnek, hogy csapatait a legtávolabbi hegyekről is egy vonalba huzza a menekülőket, vagy éppen megelőzzék azokat.

Félt-e a roppant oláhság a magyaroktól, vagy valami eselt gyantított? azt másnapig elgondolni nem tudtam; mert tagadhatalan, hogy ők akkorra számmal voltak, miszerint minyjunkat elfoghattak volna és mégis futni engedtek, kivéve azon szerencsétleneket, a kikbe történetesen bele botlottak.

A menetét Viszták tüzér főhadnagy nyitotta meg egy ágyuval és kevés fedezettel, utánna ment a menekülő polgárok serege és a katonaság egy része, — leghátul 3 ágyu erős fedezettel.

A mikor Viszták az ugynevezett sírtkázán felőli hidhoz (hol a völgy legszűkebb) érkezett, azt az egyetlen átjárót elrontva találta, holott a kémszemle állítása szerint az éjjel még fenn állott, a hid helyén a patak medre ágbogas fákkal volt betöltve, úgy annyira: hogy nem hogy ágyuval, de még gyalog is bajosan lehetet a patakon keresztül vergődni; hanem egy a völgyet elzáró mész szikla meggett, a meredek oldalon keresztül kellett nagy bajjal vergődni.

Az erdélyrészi rom. cath. status közgyűlése.

Egy 157 lapra terjedő, alapos munkára való füzetben adott számot az igazgató tanács egy évi működéséről, mely a t. hó 22—23 ra Kolozsvárra egybehívott közgyűléstárgyalási anyagát képezte az 1892-ik évre készített költségvetéssel együtt. Négymillió harminchét-ezer háromszázhatvan-ét frtot tesz, a különböző nyugdíjalapokat is beleszámítva, a kezelés alatti vagyoni értéke. Fentart a status 9 gymnasiumot összesen 116 tanerővel, 140.593 frt kiadással, ezekben 1542 tanuló nyert oktatást. Fentart, részben segélyez 265 népiskolát, melyekbe 17.538 gyermek járt.

Ezenkívül a status, mint földbirtokos is jelentékeny tényező; kolozsmonostori, nagy-almási és radnothi uradalmi hazarozsunk legkiválóbb gazdaságaihoz tartoznak.

Nem esoda tehát, ha az erdélyrészi katolikus hívek minden kiváló osztályát képviselő status gyűlés tagjai rendszeren szép számmal gyűlnek össze s érdeklődéssel vesznek részt a közügyek megvitatásában, s e tekintetben teljesen függetlenül járhatnak el, mivel párt tekintetek nem kötnek le senkit azon egyszerű oknál fogva mert pártok nem léteznek oly értelemben, mint pl. az ev. ref. status közgyűlésein láthatjuk.

Az igazgató tanács tagjai díjtalanul teljesítik nagyfontosságú teendőiket, s az eredmény, mit az elmúlt évről felmutathatott, kielégíthet bennünket. Az anyagi helyzet azonban nem eléggé kedvező s valóban sajnos, hogy az állami segélyezés ügyében a magas kormánnyal megfelelő kiegyezésre még nem lehetett jutni, már pedig tanügyi célásra évenként még 30.000 frt, és építkezésekre 120.000 frt szükséges s ez összegeket a status vagyona nem képes fedezni jövedelmeiből az állam azonban bizonyos feltételektől teszi függővé segélyezését, mely feltételeket az igazgató tanácsal együtt a nagyemlétségű püspök ur az autonómia nézve még kedvezőtleneknek ítél, s így a további tárgyalásoktól fog függni, hogy miként teljesül a status ezen ohajlása.

Ezen nézetnek adott kifejezést püspök ur ő nagyemlétsége megnyitó beszédében is, melyet a plebánoi nagy templomban tartott fényes „Veni Sancte” után a „Lyceum” nagytermében b. Jósika Sámuel világi elnökkel megajított közgyűlésen mondott, mit a tagok tetszettel fogadtak s Molnár Antal képviselő indítványára elismerést szavaztak.

A gyűlés folyamán nagyobb viták csak a kepe megváltás kérdése kellett. Az igazgató tanács többféle módozatot hozott fel arra nézve, hogy az egyes községek viszonyaik szerint miképen válhatnak meg természet-szerű tartozásaikat, s ezen módozatok közé Győrffy Gyula képviselő felkeltetni ajánlotta azt is, hogy valamelyik pénzügyésznél eszközölnöd kölelön által maga a status rendezze ez ügyet ellenben Pósa József főispán az állam által, a szözlődésma váltáság módja szerint kívánta ez

E sorok írója is ez uton ment, s a szikla tetejéről hátra nézést az utra ekkor látta Visztákot ágyuján ülve egy halál fejes főhadnagytól, (a ki Dupapiatran elesett) bécsuzni, mondván: hogy „ő ágyuját élve el nem hagyja!” Mikor az oláhok közelítettek hozzá, az erdőbe vonult, s azok, kik az elrejtőzött menekültekre vadásztak, reá akadván, mint Hátvani — nagy hü hóval — bevitték Abrudbányára Jenkuhoz, ki ottlma alá vette és nagánál artotta a Mészák bejövetelelég, a mikor — fedezet alatt — elküldötte a havasokból.*)

A midőn a csapat közepe Cserbuj nevű falun felül lévő völgy szorosba ért, az oláhok már részben megelőzték, s a keskeny uton felélel vonulokra hatalmasan kezdetek az erdő borította oldalokról tüzelni. Ezek ellenében csatabucba katonaság küldetett ki.

Alig tette meg az intézkedés már az utó csapatot és az ágyu fedezetre rendelt katonaságot a hegyekről lerohanó oláhság szuronyal megtámadta.

Ekkor kiáltotta Hátvani: Huszárrok előre! tisztársaim mentük meg magunkat: és sarkantyuba kapván lovát Csulak huszár századdal és a huszárokkal együtt futott eszeveszeten, s ha vagy egy menekülő poigár vele tartani, a mi tekintve a számos rövidebb ösvényeket, a helyismerő előit lehetetlen ség épen nem volt, megparancsolta huszárainak, hogy löjjék le.

A hogy megadta Hátvani a jelszót, futott ki a hogy tudott. Nagyobb része csak saját életét kívánván biztosítani, elhagyta kedveseit és jó embereit, ha azok vele tartani nem tudtak!

(Folyt. köv.)

*) Vesdössze „Nagyenyed és veszedelme” című mű 245-ik és az njabbkori ismeretek téra 16. l. irattal.

ügy megoldását. Végül Győrffy indítványát is elfogadta a gyűlés s az ügy tanulmányozásával az igazgató tanácsot bízta meg. A jelentés többi része, a véleményező 15tős bizottság javaslatai szerint, melyeket dr. Mohay Sándor képviselő, mint előadó terjesztett elő, elfogadtattak, úgy hogy a status jogi sérelmeinek orvoslása végett a vallás és közoktatásügyi miniszternél járt bizottság előadását d. u. 6 órára hagyva, s köszönetet szavazva a püspöknek az elemi iskolák fentartására adott 14.000 frt segélyért, a gyűlés 1 óra után eloszlott, hogy 3 órakor egybegyűljön a „Hungária” szállóban adott püspöki dísz ebédre, melyen egy a kitünő étkek és borok, mint a pohárköszöntők egyaránt közrehatottak az emelkedett hangulat előidőzésében.

Este a sérelmi bizottság adott számot eljárásáról mely helyesléssel fogadtatván, a további tevékenységgel megbízott.

Irodalom.

— Melyik lapra fizessünk elő? Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb nagy lap az „Egyetértés”, mely a múlt január hó 1-én lépett fennállásának 25-ik évébe. Ez a magyar olvasóközönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposasága és sokasága, rovatainak változatosága, kitünősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az Egyetértést népszerűvé.

Szerkesztve úgy van ez az óriási terjedelmű lap hogy egyszerre két homlokegyenest ellenkező irodalmi életet szolgáljon. Mert az Egyetértésen naponként megtalálja a család, a hölgyvilág a maga szép-irodalmi olvasmányát a világirodalom legkitünőbb íróinak legújabb regényeiben, talál benne tárcacikkeket legjobb íróinktól, divattudósítást Párisból stb. stb., úgy, hogy nincs szépirodalmi lap, mely az Egyetértésnek e rovatával a versenyt kiállhatná.

S ezzel szemben ott van az Egyetértésnek oldalakra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság komolyság és jólérsétség tekintetében utólrhetetlennek van elismerve a magyar sajtóban. Különösen kiemelendők tartjuk itt, mint egyik legfőbb érdemét az Egyetértésnek, hogy az események ösmeretése körül, soha semminemű tekintetek által sem hagyta magát befolyásoltatni, hanem mint teljesen független lap, föltötte áll minden pártérdeknek, csak az igazságot szolgálja. Az országgyűlési tárgyalásokról hozott, s az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű tudósításainak is mindenkor a párttekineteket felülemelkedő részrehajlatlansága szerezte meg a közölsmerést, mely abban nyilvánul, hogy az Egyetértést olvasói között minden pártból találunk híveket.

Az Egyetértés gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdáközönség, az iparos és vállalkozó nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az Egyetértés kereskedelmi s társadalmi tudósításainak bőségével a többi lapok már föl sem veszik a versenyt. A kereskedő, az iparos a mezőgazda két évized óta tudja már, hogy az Egyetértésben megtalálja mindazt, a mire szüksége van, s e miatt az Egyetértés a társadalom eme legnépesebb rétegeiben ma már nélkülözhetlenné vált, mint a hazai kereskedelmi, ipari- és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezér lapja. Üzleti dolgokban az Egyetértés a legjobban informált lap Magyarországon.

A rendes rovatokon, s a fölmerülő eseményekről legnagyobb terjedelemben közlött tudósításokon kívül végre csak az Egyetértés 3 speciális rovatát említhetjük meg melyek országos híreket szert. Ezek: az Irodalmi, a Tanügyi és a Mezőgazdasági, melyik mindegyike egy-egy szaklapot képes pótolni.

Szóval, a ki olvasni valót keres, és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az Egyetértésre. Előfizetési ára egy hóra 1 frt 80, ¼ évre 5 frt, egész évre 20 frt.

— Az „Ellenzék.” Az erdélyi részek legnagyobb és legelterjedtebb napilapja, ma holnap a 13-ik évfolyamába lép. A jelesen szerkesztett s mindig a legfrissebb politikai hírekkel ellátott ellenzéki lapot alánljuk az új évnegyed közeledtével olvasóink figyelmébe.

Előfizetési ára egy évre 16 frt, félévre 8 frt, negyedévre 4 frt, egy hóra 1 frt 50 kr.

Az előfizetési pénzek az „Ellenzék” kiadóhivatalának Kolozsvárra küldendők.

— A Pesti-Hírlap ez idén is a maga nemében pártatlan kedvezményben részesíti előfizetőit, ingyen és bérmentve nagy képes naptárt küld nekik az 1891-ik évre, karácsonyi ajándékkul. S ezt megkapja minden előfizető, aki októbertől kezdve — habár csak 1 frt 20 krnak havonkénti beklődésével — az előfizetők sorába lép. S ez a naptár, mint a szerkesztőség velünk közli, tartalom és célszerűség tekintetében felül fog mutatni minden más naptárt. Mert azonkívül, hogy a naptári rész mellett följegyzésre való úrlapokat, a vásárok teljes jegyzékét, eimárt, fővárosi kalézt és a hasznos tudnivalók egész tömegét tartalmazza: szépirodalmi közleményeit Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Kenedi Géza, Borostyáni Nándor, Mura-Károly, Sebök Zsigmond, Bársony István, Szomaházi István, Kada Elek, stb. szóval a legkiválóbb és legkedveltebb írók egész gárdája szolgáltatja. Az idén újabb, nevezetes kedvezményt is létesített a Pesti Hírlap azzal, hogy olvasói számára különféle érdekes kérdések megfejtesére 100—200 frtos díjakat tűzött ki s ami fő fő: minden két héten 50 frtot fizet ki annak, aki a legérdekesebb újdonságot küldte be a megelőző 14 nap alatt a szerkesztőségnek. Az már mondanunk sem kell, hogy a Pesti Hírlap független, szabadelvű és demokratikus irányú lap, melybe a politikai élet különböző pártállású kiválóbb férfiai írnak cikkeket s melynek politikai értesülései mindig megbízhatók. A mellett jó tárcák és élénkítő apró cikkeket emelik a lap változatos tartalmát. Jókai Mór évenként több regényt fog írni egyenesen a Pesti Hírlap számára s Mikszáth Kálmán is egyedül e lapnak fogja írni kedvelt humoros tárcáit és karcolatait. Ez új évnegyed alkalmából azért jó lélekkel ajánljuk a Pesti Hírlapot, melynek ára okt.—dec. negyedév re 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr. Mutatványszámokat kívánatra egész hétig ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest V., nádor utca 7. sz.)

— I látogatás

— egylet ez fón tartja városház elnök.

— szabad ara időben, mi a bányszó

— M

Az Erdély órákor s foház nagy szerencsén valamin sokat s roTárgysügye. Teglani tansz Szilvassy részi fűrdő Vilmos dr meg az erfalvy Káro lehetne tő Előadó; Egraphia forgalmát fűrdő orv telettel ké val egyes hogy az e lozsvárt, l lint gróf,

— templom 3-án rend Dobai Fer tor 4 frt 100 frt, Kolma Károly, D. Ürmösy E Ancelet, 1—1 frt; Deák Gyó Samu, H. Dánielne, ról, Taró Rudolf, K. nutar An Biró Szila 49 frt 10 ink, az öszinte ké pénzárno

—

— tantestüle 21-én az nagy fia sorral ünt iskola éne szavaltá széd,” tar tatva legn leányiskol szavaltá E lok,” előa nunk, hog tanár tiszt ez évben pen siker leányorkó

— és jó Tarn a megejten mutatni.

—

— gyűlése költségő marasztalt madt, hog még nem

—

—

— gultatba es rendkívül kényesebb

VEGYES HIREK.

— **Dárday Sándor** képviselő barátai és ismerősei látogatására f. hó 26-án körünkbe érkezett.

— **Az alsófehérmegyei orvos-gyógyszerész egyesület** az évi rendes közgyűlését október hó 5-én hét-
főn tartja meg délután 3 órakor Nagy-Egyeden az új-
városi háza nagytermében. Dr. Magyar Károly, egyleti
elnök.

— **A vulkóji bányákban** az elmúlt héten 5 font
szabad aranyra bukkantak, a mi igen örvendetes a mostani
időben, mikor a tartós szárazság miatt nagy a vízhiány, s
a bányások nem képesek zúzóköveiket feldolgozni.

— **Meghívó az erdélyrészi fürdőkongresszusra.**
Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület 1891. okt. 4-én d. e. 9
órák s folytatólag okt. 5-én Marosvásárhelyt a vármegyehá-
zán nagy termében fürdő kongresszust tart, melyre van
szerencsénk az egyesület összes alapító és rendes tagjait,
valamint a fürdő tulajdonosokat, fürdő és gyakorló orv-
sokat s rokonegyesületeket ezennel tisztelettel meghívni.
Tárgyszorozat: 1. Az erdélyrészi fürdőügyi folyóirat
ügye. Tóglás Gábor főrealiskolai igazg. Déváról. 2. Fürdő-
tani tanszék felállításának kérdése egyetemünkön. Előadó:
Szilvassy János dr. a bor-zéki fürdő orvosa. 3. Az erdély-
részi fürdő bajai és specialis viszonyai. Előadó: Hankó
Vilmos dr. budapesti főrealiskolai tanár. 4. Állapittassék
meg az erdélyrészi fürdők gyógyítási módja. Előadó: Bik-
falvy Károly dr. a marosújvári fürdő orvosa. 5. Hogyan
lehetne tökéletesebb az erdélyrészi fürdők fejlesztésére.
Előadó: Hermann Antal dr. budapesti tanár, az „Ethno-
graphia” szerkesztője. 6. Hogyan lehetne ásványvizeink
forgalmát emelni? Előadó: Veress Sándor dr. a tuzsádi
fürdő orvosa. — A kongresszusra megjeleni akarókat tisz-
telettel kérjük, hogy szándékukat lehetőleg postafordultá-
val egyesületünk titkárnál bejelenteni sziveskedjenek,
hogy az elszállásolásról kellően gondoskodhassunk. Ko-
lozsvárt, 1891. szept. 15. Honfiai üdvözléssel Bethlen Bá-
lint gróf, elnök. Radnóti Dezső, titkár.

— **Nyilvános számadás.** Az alvinci rom. kath.
templom új orgona beszerzésének javára 1891. aug. hó
3-án rendezett nyári táncmulatság alkalmával felülfizettek:
Dobai Ferenc 5 frt. Pucher Erzsébet 5 frt, Raucher Vik-
tor 4 frt 50 kr, Horváth Sándor 3 frt, Ambró József 2
frt, Kolmann Antal 2 frt, Szóts Imre 1 frt 60 kr, Szóts
Károly, Damó Vilmos, Batta Bertalan 1-50—1 frt 50 kr;
Ürmösy Ferenc, Csató Ferenc, Simenffy Alajos, Pucher
Anselm, Balázs Róza, Palfy János, Nussban Hermann
1—1 frt; Butyka Sándor, Jován Miklós, Telegdi Ferenc,
Deák György, Csoka Miklós, Glük Mór, Glük Samu, Garda
Samu, Hönn Károly, Jonás Gyula, Szabó N., Gondol
Dánielné, Ekhard Antal, Kubsky János, Commendó Ká-
roly, Taró Béla, Reisenberg N., Benedek Károly, Heming
Rudolf, Kleiner N., Butyka Dánielné, Szabó József, Cser-
natar Antal, Ekhard N., Tankó József, Csala Károly,
Biro Szilárd, N. N., Hirtch Márton 50—50 kr. Összesen
49 frt 10 kr. Fogadják fentnevezett nagylelkű adakozó-
ink, az alvinci rom. kath. egyház híveinek nevében
őszinte köszönetünket. Szóts Imre, elnök. Batta Bertalan
penztárnok.

— **A helybeli m. k. áll. polgári leányiskola**
tanestülete és növendékei a gondnokság jelenében f. hó
21-én az intézet helyiségében gr. Széchenyi István, hazánk
nagy fia születésének 100-dik évfordulóját következő mű-
sorral ünnepelte meg: 1. „Hymnus” előadta a polg. leány-
iskola énekkara. 2. „Széchenyi emlékezete” Arany Jánostól
szavalt Szilágyi Rózsika IV. oszt. tanuló. 3. „Emléke-
széd,” tartotta Dancs Samu igazgató, kiváló szépen mel-
tatva legnagyobb érdemeit. 4. „A hazáról,” előadta a polg.
leányiskola énekkara. 5. „A magyarok Istene,” Petőfitől-
szavalt Folyovich Annuska III. oszt. tanuló. 6. „Népda-
lok,” előadta a polg. leányiskola énekkara. Öröm volt lát-
nunk, hogy szülők, gondnoksági tagok, számos főiskolai
tanár tisztelettel meg megjelenséssel a polg. leányiskola
ez évben először az alig másfél napi készülésre is kiváló szé-
pen sikerül ünnepélyét. Vajha több-zör lehetne alkalmunk
leányaink megható szép énekeiben, szép szavallataikban
gyönyörködnünk. Egy jelen volt.

— **A nagyenyedi önkéntes tűzoltóság** egy szép
és jó Tarnóczy-féle tűztecskendő birtokába fog jutni ha
a megajándékos próba a megvásárlást ajánlatosnak fogja
mutatni.

— **A városi képviselő testület**ek pénteki köz-
gyűlése tárgyalta rövid tárgyszorozatát a jövő évi
költéselölirányzat kivételével, melynek tárgyalása későbbre
marasztaltatott, miután néhány képviselőnek aggálya tá-
madt, hogy törvényszabta 15 napi kihirdetési határidő
még nem telt le.

— **A szép meleg őszi napok** hirtelen télies han-
gulatba csaptak át, a mennyiben e hó 25-én este a levegő
rendkívül lehűlt, éjjelre pedig erős hóharmat volt, mely a
kényesebb növényeket lefóráta.

CSARNOK.

Az eltört láb.

— Angolból. —
(Vége.)

Gáldi Vilma kisasszony meglátogatott a kifizető na-
pon s beszámolt sáfárkodásáról. Mikor megszólalt elpirul-
tam, elkezdtem reszketni s ötven évem dacára sirni tud-
tam volna lábai előtt. Nem hiszem, hogy észrevette kü-
lönös viselkedésemet, de ha észre találta venni, úgy gon-
dolom idegességemnek róttá fel. Még nagyobb összeget
adtam át neki a korábbi feltétel mellett.

Eltökéltem volt, hogy mikor harmadszor meglátogat
nyilatkozni fogok, kerüljön bár életembe. Jó előre gon-
dosan elkészültem mondokámra s jól tudván, hogy nincs
oly nő, kinek ellenére lenne, ha neki szerelmet vallanak:
kedélyem meglehetősen nyugodt volt az eredményre
nézve.

Elérkezett a nagy nap s a szokásos üdvözlések után
megragadtam a kisasszony által nyújtott első kedvező al-
kalmat.

„Kissé nunalmasan telhetik az ideje jegyzé meg a
kisasszony.

„De még mennyire” feleltem. „Rattentésen uatko-
zom. Rokon nélkül állok e világon s orvosom s kegyeden
kívül, ha nem veszi rossz neven, hogy annak tekintem,
még barátom sincs.”

„Igazán szomorú dolog.”

„Kétségkívül sivár állapot” folytatám, „azonban azon
gondolkoztam, hogy véget vetek a dolognak és hogy
társat szerzek komolyan foglalkoztam ez eszmével.”

Pillanatnyi zavaromban nem valék képes jobban
kikanyarítani.

„Igazán jól gondolta Kerekes ur. És akadt-e már
alkalmas egyén?”

Felséges! mily jól volt kifözve ez az én tervem!

„Még nem. Ugy véltem, hogy kegyed talán tudna
valakit ajánlani.”

„Meglehet. De mik volnának kötelességei?”

„Első kötelessége volna, hogy fogadjon férjének,”
kiálték fel, mint egy égi sugallattól ösztönözve.

„Vagy úgy? Eszerint feleségre szeretne szert tenni?”
kérdé s valósággal sugárzott az örömtől.

Jól emlékszem, hogy elpirultam s oly szegénylősen
válaszoltam, mint egy 16 éves leány.

„Ugy van, azt hiszem feleség kellene nekem. Hal-
lott talán kegyed valakiről a ki hozzám jönne.”

„Hja Kerekes ur, ez már sokkal komolyabb dolog
mint csupán társalkodót ajánlani.”

„Kedves nagysád! mostani betegségem tanított meg
rá, mennyire el van hagyatva a nőten férfi. Oly hely-
zetbe vagyok, hogy megnöszüthetnék, de a dolog úgy áll,
hogy kegyeden s gazdaszónponon kívül egy lelket sem
ismerek, kit elvehetnék. Ugy véltem, hogy talán kegyed
segíthetne bajomon, ha tehetné. Megteszi?”

Istenem! ha látták volna, hogy elpirult!

„Minden lehetőleg megteszek önért” szolt s aztán
kis vártatva folytatá: „azt hiszem, ismerek valakit, a ki
beleegyeznek, vagy legalább úgy gondolom fontolóra venné
az ügyet.”

A drága lélek! Mindjárt világos volt előttem az
egész. Bizonyos, hogy magát értette.

Mily boldogság!

„Milyen forma az a, az a kegyed barátnője?” kér-
dém némi habozással.

„Kissé magas, barna, szemjei fénylők, areszine üde.”
Élethű leírása bájos látogatónak.

„Az ajánlat megjár” feleltem, a lehető legszárzabb
üzleti hangon, „de miként találkozhattánk, mert a mint
láthatja még nem vagyok képes kijárni?”

„Ez egy kissé nehéz, az igaz, de talán leküzdhető
akadály — sőt a mint tudom ő már ismeri önt.”

Mind világosabb lett, hogy következtetésem helyes.

„Ha már látott engem, ez már jókora haladás, de
nem tudja-e véletlenül, hogy minő véleménye van rólam?”

„Ugy hiszem jó szemmel tekint öntre?”

„Ugy hát úgy véli, nem feltétlenül szükséges,
hogy már most meglátogassam?”

„Nem.”

„Mi a nézete legközelebbi lépésem felől?”

„Az, hogy írjon neki.”

No lám a kis hamis.

Írjak neki! Persze!

„A dologban csak ez a bökkenő” jegyzém meg a
lehető legkomolyabb kappal, „hogy sem nevét, sem la-
kását nem ismerem.”

„Igaz biz’ a! erről el is feledkeztem.

„Ha szabad kérdenem rokona-e kegyednek?”

„Az, ő az én —”

„Olyan számár voltam, most már elismerem, hogy
közbevettem.”

„Akkor egy okkal több, hogy még inkább érdeklőd-
jem iránta. De hogy hívják?”

„Ugy mint engem, Gáldi Vilmának”, szolt ismét
szemlesütve. Velünk lakik.”

Mily világos volt az egész!

„Jól tenné Kerekes ur, ha írna neki, én majd kéz-
besíteni a levelet.

„Nem lesz-e meglepő reá nézve, ha levelet kap egy
mérőben idegen ferfitől s hozzá még házassági ajánlattal.”

Látják, már évelődtem vala.

„Ugy ma este előkészítem reá s reggel a levél
után küldök, így aztán minden jól lesz.”

„Bizonyosra veszi-e Vilma kisasszony, hogy . . . hogy
kegyed . . . az a kegyed barátnője nem érdeklődik-e
már valaki más iránt?”

„E felől egészen bizonyos vagyok” feleltem.

Gondolják el, minő szerenese volt ez korombeli fér-
fira nézve,

„Nem hiszem, hogy képes lennék szerelmes levelet
írni. Szeretném, ha magmondaná mit írjak.”

Kerekes ur! a szíve megfogja sugni, mit kelljen
írnia. Nekem az efajta levelekre nézve semmi tapasztalás-
lámom sincs. Kezddjen írni s bizonyára megjö a találó
gondolat is. Reggel elküldök érte.”

Aztán elment s én magamra maradtam, mint a női
diplomácia rabja. Ime! ez a fiatal ártatlan leányka mily
Mskavelin illő ravaszsággal intézte első szerelmi viszony-
nyát. Tényleg belebonyolított egy irott házassági aján-
latba.

Ki tétélezett volna felcsunyi élelműséget erről a fia-
tal teremtésről? Most már a levél volt a legközelebbi
nehézség.

Ezideig nagyon lenéztem az irodalmi férfiakat. Oly
népségnek néztem őket, mely puhakényelemben lebzselve
odahaza, néhány tollvonással mesés összegeket zsebel be.
E levél írása óta nézetem megváltozott. Most már tudom
mit állanak ki, mikor irodalmi művet alkotnak. Kinos
tollragasom s töprengéseim gyümölcse a következő:

„Kedves Vilma nagysám!

Egy közös barátnénk útján értesülök, hogy ke-
gyed már látott engem. Ugy tudom, hogy egyik
már beszélt kegyeddal felőlem, a mi egyszerűsíti az
ügyet. Jelenleg csak annyit mondok, hogy 50 éves
vagyok, de nem egyszer néztek sokkal fiatalabbnak
is, hogy úgy körülményeim, mint egészségi állapo-
tom egyaránt jók. Közös barátnénk dicséretére nyilat-
kozott kegyedről s én kész vagyok minden tekintet-
ben osztani az ő véleményét. Azután itélve, a mit
kegyedről tőle hallottam, egy cseppet sem habozom
kinyilatkoztatni, hogy szeretem kegyedet, valamint
attól sem, hogy nőül kérjem.

Mielőbbi válasza lefogná kötelezni
őszinte hívét
Kerekes Jónást.

Elképzelhetik, minő kedély-állapotban valék regge-
lig, midőn az öreg Moroginó benyitott, picike rozszaszínű
levéllel kezében.

„Itt egy kolduló-levél” szolt mogorván.

Ilyen a nő s ily rettenetes a női féltékenység.

Hodoló tisztelettel nyitám fel az imárott levelet s
olvasám a következőt:

Kedves Kerekes ur!

Közös barátnénk útján vettem levélét. Ön nem
ismeretlen előttem, ellenkezőleg mondhatom, hogy
jól ismerem. Ön egészen őszinte korát illetőleg, de
ugyhyszem kétségkívül örömmel fogja halanni, hogy
50 evet nem tekintem hátrányának, közös barátnénk
oly pontosan értesített körülményeiről, hogy a leg-
parányibb ellenvetés nélkül kész vagyok nőül menni
önhöz. Ugy vélem, hogy annál jobb minél hamarabb
megszabadul annak a csunya hátrányának, Moroginó-
nak a karmai közül. Titokban már több hónap óta
szerelmes vagyok önbe. Mihelyt kívánja meglátoga-
tom, hogy elintézzük a szükségességeket.

Ön iránti
forró indulattal
Gáldi Vilma.

Ez volt a válasz levelemre. Bár egy tekintetben
elégé kedvező volt, de a hangja nem tetszett. Nehezen
tudtam elképzelni, hogy olyan ajkáról legyen hallható
a hárpia szó. Aztán ughyszem szerettem volna több
tartózkodást s kevesebb sovárgást látni, mint a mennyit
levele végén elárult.

De minő zsibfészek is voltam — zsörtölődtem
akkor, mikor elértém azt, a mire vágytam.

Választ írtam a levélre s a lebeszítés módja felett
tanakodtam, midőn Vilma kisasszonytól küldőabz kerestem.
Bár úgy véltem, hogy ez némileg visszatetsző fogás, át-
adtam neki a választ, melyben tudattam, hogy nem va-
gyok képes nála látogatást tenni, valamint azon remé-
nyemet, hogy ő fárads el hozzám. Posta fordultával azt
válaszolta, hogy másnap d. u. 4 órakor meglátogat.

Négyet elütötte s bámulatos pontossággal meghuzták a csengetyűt. Moroginé ajtót nyitott s belépett — nem Vilma kisasszony, hanem egy idegen, de oly idegen, kinek arcán valami ismerős vonás volt.

„Nagysám! itt valami félreértésnek kell lenni“ szólék mélyen hajlongva.

„Nincs, egyáltalán nincs, ha ön Kerekes Jónás ur volt a válasz.“

„Kétségkívül úgy hínak.“

„akkor minden rendben van“ szolt mosolyogva.“

„Kihéz van szerencsém? kérdém remegve, mivel iszonyu lehetőség villant át agyamon.

Az ismeretlen gyorsan végigszaladt a szobán s nyakamba vetve magát így kiáltott fel:

„Jónás! Jónás, hát nem ismered a te kis Vilmuskádra?“

Az ön kis Vilmukám! hogy is ne? Így álltunk néhány pillanatig, de mikor nagyon gyengéd kísérletet tettem, hogy ölelésétől szabaduljon, így szólt:

„Ne heveskedj! tudom vagy legalább is remélem: hogy gavallér létedre nem szeged meg adott szavadat. Kezemből vannak sajátkezű leveleid s a hugom s egyuttal druzsám Gáldi Vilma is tanu reá, hogy megkértem a kezemet, Biz' ugy tubicám! Csokoly meg s aztán csevegjünk szépecskén a menyegzőnkönkről!“

A tisztas fehérszemény megcsókolt, egy karosszékre tuszkolt s velem szemben letelepedett.

Igen későn ismertem fel helyzetemet. Nem azt a nőt kértem meg, a kit akartam s szavamon fogtak. Most már felismertem — az az agg szűz volt, ki a templomban velem egy padban szokott ülni.

Hogy miként végződött találkozásunk? nem tudom, megvoltam rökönnyödvé. De azt már tudom, hogy holnap meg kell házasodjam, ha ugyan meg nem ugrom az éjjel.

Legények! ide figyeljétek! Ne adakozzatok jótékony-célra! Ne törjétek el a lábaitokat, főleg pedig ne irjaitok házassági ajánlatokat! Ha elgondolom, hogy még csak 50 éves vagyok s hogy még 100 évig is élhetek: igazán elszorul a szívem. Beh szeretném ha ennek a világnak még ez éjjel vége szakadna.

(a7b)

Közgazdaság.

* **Kajszinbarack-alanyok őszi barack alá.** Eddig őszi barackot többnyire szilva- vagy mandula-fába, valamint saját fájába ojtották. Ujabbán a kajszinbarackfát is használják alanyul. A kajszinbarackfa különben minden talajban jól tenyészik, karó gyökeret nem fejleszt, ellenben sok rost-gyökeret ereszt, melyek a gyors mederedést biztosítják. Ehhez még az is járul, hogy sokáig nedves marad, tehát még szeptemberben és későbbben is ojthatunk bele; a mézgafolyás jobban megkíméli, minek következtében termékenyebb. Ojtáshoz csak olyan vesszőket használjunk azonban, melyeknek jól kifejlődött szemük van. A siker az ojtó ügyességétől és az ojtóvessző megválasztásától függ. A beojtott vesszőket néhány napig a naptól lehetőleg óvni kell.

* **Gyümölcsbefőttek cukor nélkül.** A gyümölcsöt cukor nélkül kétféle módon konzerválhatjuk; tiszta vízben és saját nedvében. A vízben való konzerváláshoz csak frissen szedett, teljesen hibátlan gyümölcsöt lehet használni, a melyen sem nyomás, sem zuzódás, sem rothadás jelei nincsenek; nem tulazott. A gyümölcsöt gondosan megmossuk, gyengéden megtöröljük vigyázva, hogy meg ne nyomjuk. Az üvegeket — legjobbak a bonyaknak — használat előtt gondosan kimossuk és kiszárítjuk. A gyümölcsöt szépen berakjuk s aztán az üveg széleig felforralt s aztán 40 fokra lehűtött vizet öntünk reá s azon-

nal nedves hártypapírossal gondosan bekötjük. Az üvegeket erre szalmába, szénába vagy gyölesba burkoljuk s lábasba üstbe állítjuk, melyet úgy töltünk meg vízzel, hogy az üvegek félig benne álljanak. A vizet lassu tűzön felforraltjuk s a gyümölcsöt minőségéhez képest 20—30 percig a forró vízben, vagyis forni hagyjuk hogy az erjedést és rothadást előidéző fermentumok biztosan megöllessenek s a gyümölcs megpuhuljon. Az egészet a tűzről levéve, az üvegeket a gyümölcsessel mindaddig a vízben hagyjuk, míg teljesen ki nem hűl. Végül az üvegeket még egyszer bekötjük hártypapírossal légmentesen s hűvös helyre állítjuk. — Saját levében pedig következő módon főzzük be a gyümölcsöt csukor nélkül. A gyümölcsnek mint a fenti módnál, szintén kifogástalan minőségűnek, hibátlanak kell lenni. Berakás előtt gyengéden megörülgetjük vagy hideg vízzel lemossuk, de nem töröljük meg, hanem a vizet folytatjuk le róla. Ezután visszatüremlett szőlő üvegekbe rakjuk, melyeket közben többször tenyerünkhez ütögetünk, hogy a gyümölcs minél sűrűbbé tömörül benne, a megtelt üvegeket tiszta fehér vászonnal kötjük be. Ekkor épen úgy mint a fentebbit széná, szalma vagy gyölesba burkolva vagy egyszerűen ezen anyagok közé lábasba vagy nagy fazékba állítjuk, melyet hideg vízzel félig megtöltvén, tüzre tesszük s 25—30 percig forraljuk. Ha az edényből sűrű gőz száll ki, a fedőt le vesszük róla, hogy a gőz elszállhasson, s aztán újra ráteszszük. A további eljárás ugyanaz a melyet fentebb már leírtunk.

* **Gyümölcspaszták.** A gyümölcs értékesítésének különösen olyan esztendőben midőn sok gyümölcs termett, egyik legjobb módja a főlösleges vagy el nem adható gyümölcsnek páasztává csinálása. Mi az a gyümölcspásztá? Nem egyéb sűrűre főzött, cukorral vagy a nélkül készített gyümölcslé, melyet gyümölcskenyérnek is neveznek s némely országban már régen ismerik és csinálják. Így például Keleten datolyából és kajszinbarackból csinálják ilyen gyümölcskenyérnek úgy, hogy a gyümölcslé kölapokra kenik s a napon fűzik és szárítják. Tiroli gyümölcskenyérnek tudvalevőleg külföldön is jó kelete van. Franciaországban gyártják a páasztákat; Normandiának van egy gyára, mely évenként egy milliónál több gyümölcspasztát csinált s mind el kelt. Az idén nálunk is sok gyümölcs termett, az alkalom tehát megvan a gyümölcspaszták nagyobb mennyiségben való előállítására. A páasztákat minőségükhöz képest különböző módon csinálják. Következőkben röviden elmondjuk, hogy miképen és milyen gyümölcsből lehet legjobb páasztákat csinálni. Páasztáknak legalkalmasabb gyümölcs a körte, alma, birs, kajszinbarack, őszi barack, ringló, mirabella és a közönséges magvaváló szilva. A bogysós gyümölcs kevésbé alkalmas, mert csupa lé, mely mire megsűrűsödik, alig látszik, oly kevés marad belőle; más gyümölcscsel keverve azonban ezt is használhatjuk. A páasztának való gyümölcsnek nem kell teljesen éretnak lenni; az sem határoz, hogy hullott vagy gondosan szedett. Nyári, őszi, vagy téli gyümölcs a héját és magházat szintén fel lehet használni. A nyári gyümölcs közt igen sok olyan van, a melyet természetben eltartani nem lehet, ez kiválóan alkalmas páasztának. Tíz kiló friss gyümölcs általában 1½—2 kiló páasztát ad, ha nem igen kicsiben csinálják és legalább 10 kilo gyümölcsöt dolgoznak fel egyszerre. A páasztacsináláshoz egy rézüst kell, melyben a gyümölcslé izzé főzzük azonkívül kell egy szita, a melyen átverjük, egy kisebb rézüst, a melyben a befőtt izzé megszárijuk; végül még cserények is kellenek, melyek rendszeren drótból szoktak lenni, 1 cm. vastag peremmel. A páasztának való lágymagu gyümölcsöt nem hámozzuk meg, csak megtörölgetjük, esetleg megmossuk, a rothadt részeket kivágjuk belőle s a nagyobb gyümölcsöt három nagy darabra vágjuk szét, a kisebbet csak kettőre; a kömagukat mindenestől megfőzzük csak a héját tisztítjuk meg gondosan. A tiszta gyümölcslé az üstbe tesszük,

annyi vizet öntünk rá, hogy elborítsa, s aztán pépes izzé főzzük; azután a szitán átverjük, hogy a magvak, héjak és rostok kecsányok stb. visszamaradjanak. Az így nyert finom izzé megmérjük s egy-egy kilóra, minőségéhez képest, 60—350 gramm cukrot keverünk (a nagyon édes gyümölcsöt nem kell cukrozni), erre a kisebb üstbe öntjük, újra tüzre tesszük s folytonos keverés mellett oly sűrűre főzzük, hogy a kanál megáll benne. Minél sűrűbb annál jobb, mert aztán annál könnyebben szárad. A jó sűrű gyümölcslé a cserényekre öntjük, azokon szépen egyenletesen szétkenjük egy centimeter vastag lepénynyé felületén vízbemártott kanállal vagy lapos fával elsímitjuk, a kemenczébe rakjuk és megszarítjuk, megjegyzendő, hogy a cserényekre mielőtt a gyümölcslé ráöntjük, tiszta papírost terítünk, úgy, hogy a széleit is takarja. A páasztá laszan szárad, mert a kemenczét nem szabad tulságosan befűteni; egy-két nap alatt azonban így is megszárad. A páasztá akkor eléggé száraz, ha gummiszerű téztaai-ománnyt mutat. Ekkor kivendők a kemenczéből s kockára vágjuk, a melyek kisebbek vagy nagyobbak lehetnek. Ha a Páasztá a papírosra ragadt, úgy csak nedves sziszváccsal kell utóbbit megörülgetni, mire könnyen levalik. A páasztakockák tiszta faládkban évekig elállnak, a nélkül, a nélkül, hogy elromlanának. Látunk olyan páasztákat, melyek, melyek már tíz évesek voltak s mégsem vesztettek semmit jó izzükből.

* **A vaj tétre eltérése.** A vajat, melyet téltre eltenni akarunk, úgy kell az arra való edénybe gyurni, hogy a tömegben ür maradjon. Ekkor az edény forróvízzel félig megtöltött üstbe állítjuk, a melyben addig mrazad, míg viz ki nem hűl. Az így kezelt vaj hat hónapig friss és jóízű marad, teljesen tiszta s mindenre használható.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY.

TÖRÖK BERTALAN

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

HIRDETÉSEK

Selyem Grenadines fekete és színes, (valamint minden világos színben) 95 krtól 9 frt 25 krig. (18 minőség — küld öltönyként bér és vámmentesen HENNEBERG G.-féle es. és kir. udvari szállító selyem gyári raktár. ZÜRICH. Mintákat is küld. Megkereső levelekre 10 kros bélyeg.

Mint **Fischer és Heidelberg** cégnek bizonyossá van szerencsém tudatni, hogy ezen cégnek összes termékei nálam gyári áron kaphatók úgy mint: **Tető-fedő pèp, cement-fedő és elszigetelő lemezek** (Isollir platte.)

mindenféle **kátrányos, carbolineum** fa rothadás meggátlására; **kátrányos ponyvák** mindenféle nagyságban fekete és szürke.

Roman Portland és Permosi cementek főraktára nálam lóvén, ezek mindig kaphatók.

Kovás faszen nálam leszállított áron kaphatók. 3—3

T o v á b b á

Bethlen utcában 3 szoba, konyha, pince, faskamara kiadó, értekezhetni

Bisztritsányi Lajosnál,

A nagyenyedi szőlőgazdákhöz.

A kinek szüret alkalmával hordókra lenne szüksége, és eladó a Mustja, kaphat **Winkler Jánosnál hitelesített hordót**, a ki is megveszsi a Mustot, minőségéhez szabandó árban.

A Bethlen főiskola miriszlói ez évi bortermése

(50—60 hektoliter fajbor, 10—15 hektoliter vegyes) folyó évi október hó 14-én d. e. 11 órakor Nagyenyeden, a főiskola jog és jószágigazgatósági irodájában tartandó árverésen el fogadatni.

Kikiáltási ár hektoliterenként 22 frt. Feltételek ugyanott a megelőző napokon megtekinthetők.

Írásbeli zárt ajánlatok elfogadhatnak.

A Bethlen főiskola jog és jószágigazgatósága.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legelőbb magyar lap az

19—34

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja Hiteles forrásokból származó értesüléseink gyorsasága, alapossága és sokasága, rovataink változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „EGYETÉRTÉS“-t népszerűvé. Az országgyűlési tárgyalásokról a legrészletesebb s e mellett tárgyilagos hírtudósítást egyedül az „EGYETÉRTÉS“ közöl. **Gazdasági rovata** elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „EGYETÉRTÉS“ kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak bőségével s alaposságával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „EGYETÉRTÉS“-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárcájában, **annyi regény olvasmányt ad mint egy lap sem.** Két, három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan é hitekalesen r értesülni, fizessen elő az „EGYETÉRTÉS“-re, melynek előfizetési ára egy óra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „EGYETÉRTÉS“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

Nyomatott Wokál Jánosnál Nagyenyeden 1891.